

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

OOM WANJA
(Djadja Vanja)

scènes uit het leven op het land in vier bedrijven

door

Anton Tsjechov

Vertaling : Ton Lutz & Chiem van Houweninge

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2008
Nr.2627

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste NEGEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens bvba
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens bvba worden gestuurd. Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

TARIEFCODE A1

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *OOM WANJA* op te voeren moet de naam van auteur *ANTON TSJECHOV*; vert. *Ton Lutz & Chiem van Houweninge* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1998 Toneelfonds J. Janssens/Ton Lutz & Chiem van Houweninge
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

SEREBRJKOW, ALEXANDER WLADIMIROWITSJ	gepensioneerd professor
JELENA ANDREJEWNA	zijn vrouw, 27 jaar
SOFJA ALEXANDROWNA (SONJA)	zijn dochter uit zijn eerste huwelijk
WOINITSKAJA, MARIJA WASILJEWNA	weduwe van een geheimraad, moeder van de eerste vrouw van de professor
WOINITSKI, IWAN PETROWITSJ (WANJA)	haar zoon
ASTROW, MICHAÏL LWOWITSJ	arts
TELEGIN, ILJA ILJITSJ	aan de grond zit- tende grootgrondbezitter
MARINA	oude min (Njanja)
EEN ARBEIDER	

De handeling vindt plaats op het landgoed van de Serebrjakows.

EERSTE BEDRIJF

(Een tuin. Een deel van de tuin en een terras zijn zichtbaar. Onder een oude populier langs de laan staat een tafel, gedekt voor de thee. Banken, stoelen; op één van de banken ligt een gitaar. Niet ver van de tafel een schommel. Het is namiddag, ongeveer drie uur, zwaar bewolkt, drukkend.)

Marina, een plompe, trage oude vrouw zit bij de samowar met een breikous, en naast haar loopt Astrow op en neer)

MARINA *(Schenkt een glas in)* Drink op, meneertje.

ASTROW *(Neemt het glas wat lusteloos aan)* Ik heb eigenlijk geen trek.

MARINA Misschien liever een wodkaatje?

ASTROW Nee. Ik drink niet iedere dag wodka. Bovendien is het zo benauwd. *(Pauze)* Njanka, hoe lang kennen wij elkaar nu al?

MARINA *(Denkt na)* Hoe lang? Lieve God, laat eens kijken... Jij bent hier gekomen, in deze streek... wanneer?... Wera Petrowna, Sonjaatje's moeder, leefde toen nog... De laatste twee winters die zij nog beleven mocht, ben je vaak bij ons geweest... Nou, dat is dus elf jaar geleden! *(Denkt even na)* Misschien wel langer...

ASTROW Ben ik erg veranderd in die tijd?

MARINA Nou en of! Toen was je jong en knap, nu ben je oud geworden. En zo knap ben je ook niet meer. Bovendien – drink je een stevig glaasje.

ASTROW Ja... in tien jaar ben ik een ander mens geworden. En hoe komt dat? Ik heb me overwerkt, njanka. Van vroeg tot laat op de been, rust ken ik niet en 's nachts onder de dekens ben ik bang dat ze me komen halen voor een patiënt. Sinds wij elkaar kennen, al die tijd, heb ik geen dag vrij gehad. Blijf daar maar eens jong bij. Njanja, ook het leven zelf is saai, stom. Vuiligheid... Het sleept zich maar voort, dit leven. Alleen maar zonderlingen om je heen, altijd weer de-

zelfde zonderlinge mensen, en als je twee, drie jaar met ze opgetrokken hebt, word je zoetjesaan, zonder het te merken zèlf een zonderling. Niet aan te ontkomen, het is ons lot. (*Draait aan zijn lange snor*) Ik heb een reusachtige snor laten staan, een waanzinnige snor. Ik ben een rare kwast geworden, njanka. Nog niet seniel, seniel ben ik nog niet, godzijdank, mijn hersens werken nog altijd uitstekend, maar mijn gevoel is afgestompt op de één of andere manier. Ik wil niets, ik heb niets nodig, ik hou van niemand... Ik hou eigenlijk alleen nog maar van jou... (*Kust haar op het hoofd*) Als kind had ik net zo'n njanja.

MARINA Wil je misschien wat eten?

ASTROW Nee. In de derde week van de vasten was ik in Maliskoe... vanwege een epidemie... Vlektyphus... de mensen lagen op elkaar gepakt in smerige krotten... Vuil, stank, rook, kalveren op de grond, gewoon tussen de zieken in... biggetjes ook... De godganse dag was ik in touw, geen ogenblik heb ik gezeten, geen hap gegeten, eindelijk kom ik thuis, maar ook daar laten ze me niet met rust – hadden ze de wisselwachter gebracht; ik leg hem op de tafel om hem te opereren, en hij geeft tijdens de narcose de geest, zomaar onder mijn handen. En toen opeens, toen het helemaal niet nodig was, stak mijn gevoel de kop op, en begon mijn geweten te knagen, alsof ik hem met opzet had gedood... Toen ben ik gaan zitten, met mijn ogen dicht – precies zo – en ik dacht: “Degenen die na ons zullen leven, over honderd, tweehonderd jaar en voor wie wij nu een weg banen, zullen die ook maar een goed woord voor ons over hebben?” Vast niet, njanka!

MARINA De mensen niet, maar God wèl!

ASTROW Hartelijk dank. Dat heb je mooi gezegd.

(*Woinitski komt op*)

WOINITSKI (*Komt uit het huis; hij heeft na het eten een tukje gedaan en ziet er verformfaaid uit; hij gaat op een bank zitten, trekt zijn zwierige das recht*) Ja... (*Pauze*) Ja...

ASTROW Uitgeslapen?

WOINITSKI Ja... Helemaal. (*Gaapt*) Sinds de professor en zijn

vrouw hier wonen, is het leven ons uit de hand gelopen... Ik slaap op de onmogelijkste uren, ik ontbijt en ik lunch met de gekste liflafjes, ik drink wijn... erg ongezond allemaal! Vroeger hadden we niet één minuut vrij, ik en Sonja waren aan het werk – mijn respect, Sonja is de enige die nog werkt en ik slaap, eet, drink... da's niet goed!

MARINA *(Schudt haar hoofd)* Toestanden zijn het. De professor staat om twaalf uur op, de samowar staat vanaf de vroege ochtend al te koken, en het wachten is alleen op hem. Toen zij er nog niet waren, aten we 's middags om één uur; net als alle andere behoorlijke mensen, en nu, nu zij er zijn, 's avonds om zeven uur. 's Nachts leest de professor en hij schrijft, en ineens, zo om een uur of twee belt hij... Wat is er aan de hand, meneertje? Thee wil hij, thee! Dus iedereen weer wakker maken voor hem, de samowar opzetten... Toestanden zijn het!

ASTROW En blijven ze nog lang hier?

WOINITSKI *(Fluit)* Honderd jaar. De professor heeft besloten om zich hier te vestigen.

MARINA Alsjeblieft, nu ook weer! De samowar staat al twee uur op tafel, maar zij zijn gaan wandelen.

WOINITSKI Ze komen er aan, ze komen er aan... Wind je niet op.

(We horen stemmen; achter uit de tuin komen Serebrjakow, Jelena Andrejewna, Sonja en Telegin terug van een wandeling)

SEREBRJAKOW Schitterend, schitterend... Een wonderschoon uitzicht.

TELEGIN Uitzonderlijk, uwe Excellentie.

SONJA Morgen gaan we naar het bos papa, de jonge aanplant bekijken. Heb je zin?

WOINITSKI Thee, mensen, thee!

SEREBRJAKOW Lieve vrienden, wees zo goed en breng mij mijn thee op mijn studeerkamer. Ik heb vandaag nog wel het een en ander te doen.

SONJA Je zal het mooi vinden, al die jonge boompjes... *(Jelena Andrejewna, Serebrjakow en Sonja gaan het huis in; Telegin gaat aan de tafel naast Marina zitten)*

WOINITSKI Het is warm, benauwd, maar onze grote geleerde loopt met een jas, overschoenen, parapluie en heeft handschoenen aan.

ASTROW Hij past blijkbaar goed op zichzelf.

WOINITSKI Wat is zij mooi! Wat is zij mooi! Ik heb in mijn hele leven nog nooit zo'n mooie vrouw gezien.

TELEGIN Of ik nou door de velden rijd, Marina Timofejewna, of in de schaduw wandel in de tuin, of dat ik naar deze tafel kijk... ik voel me altijd en overal onuitsprekelijk gelukkig! Het weer is verrukkelijk, de vogeltjes zingen, we leven hier in pais en vree – wat willen we nog meer? *(Neemt een glas aan)* Dank u zeer hartelijk.

WOINITSKI *(Dromerig)* Die ogen... Een fantastische vrouw!

ASTROW Vertel 's wat, Iwan Petrowitsj.

WOINITSKI *(Lusteloos)* Wat moet ik je vertellen?

ASTROW Is er geen nieuws?

WOINITSKI Niks. Allemaal ouwe koek. Ik ben dezelfde als altijd, misschien wat slechter dan vroeger, want ik ben lui geworden, ik doe niks, ik loop alleen maar als een ouwe brombeer te mopperen. Maman, die ouwe kraai van me, leutert nog altijd over de vrouwenemancipatie. Met één oog kijkt ze in haar graf, maar met het andere zoekt ze in haar geleerde boekjes naar het morgenrood van een nieuw leven.

ASTROW En de professor?

WOINITSKI En de professor zit zoals altijd van 's morgens tot diep in de nacht in zijn studeerkamer en schrijft: "De geest gespannen, op het voorhoofd een frons – schrijven wij, schrijven wij onze oden – maar geen woord van lof, noch van hem, noch van ons." Arm papier! Hij kon beter zijn memoires gaan schrijven. Uitmuntend onderwerp. Een professor in ruste, begrijp je wel, een ouwe droogpruim, een geleerde stokvis... Jicht, reumathiek, migraine, uit nijd en jaloezie een opgezwollen lever... En die stokvis woont nu op het landgoed van zijn eerste vrouw, tegen zijn zin, want voor een leven in de stad is zijn beurs te klein. Eeuwig jemieert hij over zijn ongeluk, hoewel hij in feite alleen maar geluk heeft gehad. *(Opge-*

wonden) Ga maar eens na, wat die man een geluk heeft gehad! De zoon van een doodgewone koster, student in de theologie, sleept wat academische titels in de wacht, krijgt een leerstoel, wordt Excellentie, en schoonzoon van een senator enzovoorts, enzovoorts. Overigens is dat allemaal nog tot daar aan toe! Maar realiseer je je dit wel: de man houdt al vijftwintig jaar lezingen over kunst, schrijft over kunst, zonder daar het flauwste benul van te hebben. Vijftwintig jaar lang herkaut hij ideeën van anderen over realisme, naturalisme en weet ik wat voor flauwekul nog meer; vijftwintig jaar lezingen houden en schrijven over dingen, die intelligente mensen al lang weten en die voor domoren niet interessant zijn, dat betekent dus dat hij al vijftwintig jaar lang leeg stro staat te dorsen. En dat met een hoogmoed! En prenties! Hij is nu gepensioneerd, maar geen levende ziel weet iets van hem af, hij is volslagen onbekend; dat wil dus zeggen dat hij vijftwintig jaar lang op de stoel van een ander is blijven zitten. Maar moet je zien hoe hij hier rondstapt, als een halfgod!

ASTROW Als je het mij vraagt, ben jij jaloers op hem.

WOINITSKI Ja, ik ben jaloers op hem. En hij heeft een succes bij de vrouwen! Geen Don Juan heeft ooit zo'n succes gehad als hij. Zijn eerste vrouw, mijn zuster, een mooie lieve verschijning, zuiver als deze blauwe hemel, edelmoedig en goedgehartig, die meer aanbidders had dan hij studenten, ze hield van hem, zoals alleen een zuivere engel kan houden van een wezen, dat net zo puur en mooi is als zijzelf. Mijn moeder, zijn schoonmoeder, adoreert hem tot op de dag van vandaag, en tot op de dag van vandaag weet hij haar een heilig ontzag in te boezemen. Zijn tweede vrouw, een schoonheid, intelligent – jullie hebben haar net gezien – is met hem getrouwd toen hij al een ouwe bok was. Ze heeft hem haar jeugd, haar schoonheid, vrijheid, haar glans gegeven. Waarvoor? Waarom?

ASTROW Is zij de professor trouw?

WOINITSKI Jammer genoeg wel, ja.

ASTROW Waarom jammer?

WOINITSKI Omdat die trouw van het begin tot het einde vals is. Het lijkt zo vanzelfsprekend, maar het is niet logisch. Een oude man bedriegen die je niet kunt uitstaan – dat is immoreel; maar je uiterste best doen om je arme jeugd en elk levensgevoel in je te onderdrukken – dat is niet immoreel.

TELEGIN *(Huilerig)* Wanja, ik hou er niet van als je zulke dingen zegt. Kom, wees nou reëel. Als je je vrouw bedriegt of je man, ben je een trouweloos mens en dan ben je ook in staat je eigen vaderland te verraden.

WOINITSKI *(Geïrriteerd)* Doe die fontein dicht, wafelijzer!

TELEGIN Mag ik even, Wanja? Mijn vrouw is er de dag na ons trouwen met haar minnaar vandoor gegaan – omdat ik er niet zo aantrekkelijk uitzag. Ik heb ook daarna mijn plicht niet verzaakt. Tot op de dag van vandaag hou ik van haar. Ik ben haar trouw, ik help haar zoveel ik maar kan en heb heel mijn vermogen gegeven om de opvoeding te bekostigen van de kindertjes, die zij met haar minnaar op de wereld heeft gezet. Mijn geluk ben ik kwijt, maar ik heb nog altijd mijn trots. En zij? Haar jeugd is voorbij, haar schoonheid verwelkt volgens de wet van de natuur, haar geliefde is gestorven... Wat heeft zij nog over?

(Sonja en Jelena Andrejewna komen op; even later Marija Wasiljewna met een boek. Ze gaat zitten lezen; ze krijgt een kop thee; ze drinkt zonder op te kijken)

SONJA *(Haastig, tegen de min)* Njanja, er zijn een paar boeren. Praat jij even met ze... de thee doe ik zelf wel... *(Schenkt thee in)*

(Njanja gaat af. Jelena Andrejewna neemt haar glas, gaat op de schommel zitten en drinkt)

ASTROW *(Tot Jelena Andrejewna)* Ik ben eigenlijk gekomen voor een man. U schreef me dat hij erg ziek was, reumathiek en nog iets geloof ik, maar hij blijkt kerngezond te zijn.

JELENA ANDREJEWNA Gisteravond zat hij in de put, hij klaagde over pijn in zijn benen, maar vandaag heeft hij nergens last van...

ASTROW En ik kom hals over kop in vliegende galop hierheen, dertig werst maar liefst. Nou ja, het geeft niet. Het is niet de eerste keer. Maar ik blijf wel tot morgen bij jullie, om in ieder geval uit te slapen – quantum satis!

SONJA Fijn. U blijft zo zelden een nachtje bij ons. U hebt vast nog niet gegeten?

ASTROW Nee, nog niet.

SONJA Dan bent u precies op tijd. We eten tegenwoordig altijd om zeven uur. *(Drinkt)* De thee is koud!

TELEGIN In de samowar is de temperatuur al beduidend gezakt...

JELENA ANDREJEWNA Wat geeft het, Iwan Iwanowitsj, dan drinken we koude thee.

TELEGIN Pardon... met uw welnemen... Het is niet Iwan Iwanowitsj, maar Ilja Iljitsj... Ilja Iljitsj Telegin, of, zoals sommigen zeggen, vanwege mijn pokdalige gezicht: Wafelijzer. Toen Sonjetska gedoopt werd was ik haar peter, en Zijne Excellentie, uw echtgenoot kent mij heel goed. Ik woon tegenwoordig hier bij u, op dit landgoed... Met uw welnemen, het is toch niet aan uw aandacht ontsnapt dat ik iedere middag met u aan tafel zit.

SONJA Ilja Iljitsj, onze toeverlaat, onze rechterhand. *(Teder)* Kom, lief peetoompje, mag ik u nog eens inschenken?

MARIJA WASILJEWNA Ach!

SONJA Wat is er, oma?

MARIJA WASILJEWNA Ik ben vergeten Alexander te zeggen... ik raak mijn geheugen kwijt... ik heb vandaag een brief uit Charkow gekregen van Pawel Alexejewitsj... hij heeft zijn laatste artikel gestuurd...

ASTROW Interessant.

MARIJA WASILJEWNA Interessant, maar een beetje vreemd ook. Hij gaat dwars tegen alles in wat hij zeven jaar geleden zelf heeft verdedigd. Dat is toch vreselijk!

WOINITSKI Niets is vreselijk. Drink uw thee, maman!

MARIJA WASILJEWNA Maar ik wil praten!

WOINITSKI Maar we praten nu al vijftig jaar lang, we praten

maar en lezen artikeltjes. Het wordt hoog tijd dat we daar eens mee ophouden.

WOINITSKAJA Om de een of andere reden schijnt het jou te hinderen, als ik mijn mond open doe. Neem me niet kwalijk Iwan, maar je bent zo veranderd het laatste jaar, ik herken je niet meer, werkelijk niet... Je was altijd een man met een uitgesproken mening, een lichtend voorbeeld...

WOINITSKI Ja ja! Ik! Een lichtend voorbeeld dat nooit iemand verlicht heeft... *(Pauze)* Een lichtend voorbeeld... Er valt nauwelijks een boosaardiger grap te bedenken! Ik ben nu zeven-enveertig jaar. Tot vorig jaar toe heb ik – net als u – met alle geweld geprobeerd mezelf met die wijsbegeerte van u zand in de ogen te strooien, om het leven niet te zien zoals het werkelijk is – en ik dacht dat ik daar goed aan deed. Maar nu, als u eens wist! Nachtenlang doe ik geen oog dicht van spijt en ergernis, dat ik mijn tijd op zo'n stompzinnige manier heb verknoeid, dat ik alles had kunnen hebben, waar ik nu op mijn leeftijd nooit meer aan toekom.

SONJA Oom Wanja, wat vervelend.

MARIJA WASILJEWNA *(Tot haar zoon)* Je doet net of dat de schuld is van de ideeën die je vroeger had... Maar het is hun schuld niet... het is je eigen schuld. Jij vergeet dat ideeën op zich niets te betekenen hebben – dode letters zijn het, meer niet... Je moet er vorm aan geven!

WOINITSKI Vorm? Niet iedereen heeft de gave om een schrijvend perpetuum mobile te zijn, zoals uw Herr Professor!

MARIJA WASILJEWNA Wat wil je daarmee zeggen?

SONJA *(Smekend)* Omaatje! Oom Wanja! Ik smEEK jullie!

WOINITSKI Ik hou mijn mond. Ik hou mijn mond, vraag wel excuus. *(Pauze)*

JELENA ANDREJEWNA Wat een prachtig weer vandaag! Niet al te warm... *(Pauze)*

WOINITSKI Prachtig weer om je op te hangen...

(Telegin stemt zijn gitaar, Marina loopt om het huis en lokt de kippen)

MARINA Kiep-kiep-kiep....

SONJA Njanja, wat moesten die boeren?

MARINA Het ouwe liedje, steeds weer hetzelfde, over dat braakliggende land. Kiep, kiep, kiep...

SONJA Ben je er een kwijt?

MARINA De bonte is er met haar kuikens vandoor... Als de kraaien ze maar niet te pakken krijgen... *(Gaat af)*
(Telegin speelt een polka; ze luisteren allemaal zwijgend toe; er komt een arbeider op)

ARBEIDER Is de dokter hier? *(Tot Astrow)* Neem me niet kwalijk, Michail Lwowitsj, er zijn mensen voor u.

ASTROW Waarvandaan?

ARBEIDER Van de fabriek.

ASTROW *(Geïrriteerd)* Hartelijk dank. Nou daar gaan we dan... *(Kijkt rond waar zijn pet is)* Irritant... verdomme!

SONJA Wat vervelend nou, echt... Komt u dan na de fabriek terug om te eten.

ASTROW Nee, dan is het te laat. Hoe kan ik nou? Hoe kan ik?... *(Tot de arbeider)* Nou, beste vriend, haal jij in ieder geval een glaasje wodka voor me. *(De arbeider gaat af)* Hoe kan ik... Hoe moet ik... *(Vindt zijn pet)* In een stuk van Ostrowski komt een man voor met een hele grote snor en niet al te veel hersens... Ik ben geen haar beter. Nou, ik heb de eer, dames en heren... *(Tot Jelena Andrejewna)* Als u eens bij mij een kijkje kwam nemen, samen met Sonja Alexandrowna misschien, dan zou ik dat heel erg prettig vinden. Ik heb een klein stuk land, zo om en nabij dertig bunder, maar als het u interesseert, ik heb een proeftuin en een boomkwekerij, zo vindt u er op duizend werst in de omtrek niet één. Vlak daarnaast ligt een aanplant van de staat... De boswachter daar is heel oud, altijd ziek, zodat ik eigenlijk voor de hele boel zorg.

JELENA ANDREJEWNA Ze hebben mij al verteld dat u zo van de bossen houdt. Natuurlijk kan dat heel nuttig zijn, maar is dat geen belemmering voor uw werkelijke beroep? U bent toch arts?

ASTROW God alleen weet, waartoe wij werkelijk geroepen zijn.

JELENA ANDREJEWNA En is het interessant?

ASTROW Het is tamelijk interessant, ja!

WOINITSKI (*Ironisch*) Nou!

JELENA ANDREJEWNA (*Tot Astrow*) U bent nog een jonge man, zo te zien... Een jaar of zesendertig, zevenendertig, schat ik... Dus is het vast niet zo interessant als u zegt. Bossen, bossen en nog eens bossen. Eentonig lijkt me.

SONJA Nee, het is buitengewoon interessant. Michail Lwo-witsj plant ieder jaar jong bos erbij, hij heeft er al een bronzen medaille en een diploma voor gekregen. Hij zorgt ook dat de oude bossen niet verloren gaan. Als u naar hem luistert, bent u het vast en zeker met hem eens. Hij zegt dat bossen de aarde mooier maken, dat zij de mensen leren wat schoonheid is en ons inspireren tot verheven stemmingen. Bossen maken een ruw klimaat zachter. In landen met een mild klimaat verspillen de mensen minder kracht aan de strijd met de natuur en daarom zijn de mensen daar ook milder en zachter; de mensen zijn daar mooi, soepel, licht ontvlambaar, hun taal is sierlijk, hun bewegingen zijn gracieuw. Bij hen bloeien wetenschappen en kunst, hun filosofie is niet somber en ze zijn elegant en hoffelijk in hun omgang met vrouwen...

WOINITSKI (*Lachend*) Bravo, bravo!... Dat is schattig allemaal, maar allerminst overtuigend, zodat ik (*Tot Astrow*) als je me niet kwalijk neemt, mijn kachels met hout zal blijven stoken en mijn schuren zal blijven bouwen met planken.

ASTROW Je kan een kachel met turf stoken en schuren van steen bouwen. Goed, ik heb er niets tegen, als ze bossen uitdunnen wanneer dat nodig is, maar waarom ze vernietigen? De Russische bossen kraken onder bijslagen, miljarden bomen sterven, woonplaatsen van dieren en vogels worden verwoest, rivieren verzanden en verdrogen, schitterende landschappen verdwijnen onherroepelijk en dat alles omdat de mens te lui is om zijn verstand te gebruiken en zich te bukken om de brandstof uit de grond te halen. (*Tot Jelena Andrejewna*) Nietwaar, mevrouw? Je moet wel een redeloze barbaar zijn, zonder enig gevoel, om al dat moois in je kachel

te verbranden en domweg te vernietigen, wat wij nooit meer kunnen scheppen. De mens heeft zijn verstand en scheppingskracht gekregen om te vermenigvuldigen wat hem gegeven is, maar tot nu toe heeft ie nog niets geschapen, alleen maar vernietigd. Bossen zijn er minder en minder, de rivieren drogen op, het wild sterft uit, het klimaat wordt steeds slechter, en met de dag wordt de aarde armer en lelijker. *(Tot Woinitski)* Je kijkt me nou wel ironisch aan, en alles wat ik zeg vind jij onzin, en... ja, misschien is het ook wel zonderling, maar als ik langs de bossen van de boeren rijd, bossen, waarvan ik het omhakken heb weten te voorkomen, of als ik de jonge bossen hoor ruisen die ik met mijn eigen handen heb geplant, dan realiseer ik me, dat ik in zekere zin het klimaat een beetje in mijn macht heb, en dat als de mensen over duizend jaar gelukkig zullen zijn, ik daar ook een klein beetje toe heb bijgedragen. Als ik een berkeboompje plant en ik zie hoe het groen wordt en staat te wiegen in de wind, wordt mijn hart vervuld van trots, en ik... *(Ziet de arbeider, die op een blad een glas wodka heeft gebracht)* Hoewel... *(Drinkt)* Het is mijn tijd. Misschien is het allemaal alleen maar onzin, uiteindelijk. Ik heb de eer u te groeten. *(Gaat in de richting van het huis)*

SONJA *(Pakt zijn arm en gaat met hem mee)* Wanneer zien we u dan weer hier?

ASTROW Weet ik niet...

SONJA Weer pas over een maand?...

(Astrow en Sonja gaan naar binnen. Marija Wasiljewna en Tegin blijven aan tafel zitten; Jelena Andrejewna en Woinitski gaan naar het terras)

JELENA ANDREJEWNA En jij, Iwan Petrowitsj, je hebt je weer onmogelijk gedragen. Was dat nou nodig om Marija Wasiljewna zo op stang te jagen en over een perpetuum mobile te praten? En vanmorgen bij het ontbijt heb je weer ruzie gemaakt met Alexander. Het is zo kleinzielig!

WOINITSKI Maar als ik hem nou haat.

JELENA ANDREJEWNA Er is niet de minste reden om

Alexander te haten, hij is niet anders dan anderen. En geen haar slechter dan jij.

WOINITSKI Als je je gezicht eens zou kunnen zien... Je bewegingen... Alsof je leven teveel is... Ach, wat een leeg bestaan.

JELENA ANDREJEWNA Ach, zo leeg en zo vervelend! Iedereen scheldt op mijn man, iedereen kijkt me meewarig aan: arme stakker, ze heeft een oude man! Dit medeleven – oh, ik begrijp het precies. Wat zei Astrow daarnet: aan één stuk door, zonder enig gevoel of verstand, vernietigen jullie de bossen en straks bestaat er niets meer op aarde. Precies zo zonder gevoel of verstand vernietigen jullie de mens en straks bestaat er dankzij jullie geen trouw meer op aarde, geen zuiverheid, en ook geen zelfopoffering... Waarom kunnen jullie niet zomaar gewoon naar een vrouw kijken, als ze niet van jullie is? Omdat – die dokter heeft groot gelijk – in jullie allemaal de duivel van de vernietiging huist. Jullie hebben geen hart voor die bossen, voor de vogels niet, niet voor de vrouwen, niet eens voor elkaar.

WOINITSKI Ik hou niet van dat soort filosofie! *(Pauze)*

JELENA ANDREJEWNA Die dokter heeft zo'n afgemat, nerveus gezicht, een interessant gezicht. Het is duidelijk: hij is op Sonja gesteld, zij is verliefd op hem. En ik kan dat best begrijpen. Sinds ik er ben, is hij al driemaal hier geweest, maar ik ben verlegen, ik heb nog geen één keer behoorlijk met hem gepraat, ik was niet aardig tegen hem. Hij zal wel niet veel goeds van me denken. Misschien, Iwan Petrowitsj, zijn wij daarom zulke goeie vrienden, omdat wij alletwee van die saaie, stompzinnige mensen zijn. Ja, stompzinnig! Kijk niet zo naar me, daar hou ik niet van.

WOINITSKI Hoe zou ik anders naar je kunnen kijken, ik hou van je. Je bent mijn geluk, mijn leven, mijn jeugd. Ik weet dat de kansen dat je mijn liefde beantwoordt te verwaarlozen zijn precies nul, en meer niet, maar ik heb niets nodig, als ik alleen maar naar je mag kijken, naar je stem mag luisteren...

JELENA ANDREJEWNA Zachtjes, ze kunnen je horen! *(Ze*